

Wymogi formalne zgłoszenia wierzycelności według artykułu 240 prawa upadłościowego i naprawczego

Uwagi wstępne

Zgłoszenie wierzycelności jako prawny środek dochodzenia roszczenia w postępowaniu upadłościowym, podobnie jak pozew, podlega ścisłym, określonym przez ustawodawcę wymogom formalnym (art. 240 prawa upadłościowego i naprawczego). Nie bez znaczenia dla niniejszych rozważań istotne jest ustalenie sankcji, z jakimi ustawodawca wiąże niezachowanie przez wierzyciela wymogów formalnych zgłoszenia wierzycelności. Ze względu na kategorię podmiotów występujących ze zgłoszeniem wierzycelności można wyróżnić kategorię pierwszą, obejmującą wierzycieli, którzy są traktowani mniej restrykcyjnie przez ustawodawcę, tj. osoby fizyczne, które nie są przedsiębiorcami oraz kategorię drugą, tj. przedsiębiorców i profesjonalnych pełnomocników. W odniesieniu do pierwszego kręgu podmiotów należy wskazać, iż ich status w postępowaniu nie wynika bezpośrednio z przepisów prawa upadłościowego i naprawczego, ale jest wynikiem odesłania przez przepis art. 229 Prawa upadłościowego i naprawczego do przepisów postępowania cywilnego. Wówczas to sędzia komisarz zobligowany jest do posiłkowego zastosowania art. 130 § 1 kpc i wezwania wierzyciela do uzupełnienia braków formalnych zgłoszenia wierzycelności w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu. Drugi krąg podmiotów, jak już wspomniano wyżej, stanowią przedsiębiorcy i profesjonalni pełnomocnicy, czyli adwokat i radca prawny, których zgłoszenie wierzycel-

* Paweł Wrzaszcz - asystent sędziego w Sądzie Rejonowym w Lublinie

ności podlega zwrotowi bez wzywania do uzupełnienia braków.² Definicję przedsiębiorcy wprowadza sama ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze, gdzie z treści art. 5 ust. 2 wynika, iż za przedsiębiorcę uważa się „osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową”. Problem pojawia się w przypadku, gdy wierzyciel nie jest reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. W takiej sytuacji należy traktować zgłoszenie wierzytelności jako zgłoszenie składane przez samego wierzyciela. Mowa jest tutaj o pełnomocniku, którym jest osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Ponadto pełnomocnikiem wierzyciela może być pracownik wierzyciela lub organu nadrzędnego, w sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego również przedstawiciel organizacji zrzeszającej rolników indywidualnych, której rolnik jest członkiem. Nie należy również pomijać, choć w praktyce są to przypadki marginalne, jako pełnomocnika przedstawiciela organizacji, do której zadań statutowych należy ochrona konsumentów, a w sprawach związanych z ochroną własności przemysłowej pełnomocnikiem może być również przedstawiciel organizacji, do której zadań statutowych należą sprawy popierania własności przemysłowej i udzielania pomocy twórcom projektów wynalazczych.

Wyrażnie ujawnia się tutaj wynikający z art. 229 Prawa upadłościowego i naprawczego akcesoryjny charakter przepisów postępowania cywilnego, polegający na odesłaniu do nich przez przepisy prawa upadłościowego i naprawczego.

² D. Zienkiewicz, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz”, Warszawa 2004 r., str. 454.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że przedmiotem publikacji są rozważania tylko i wyłącznie na temat wymogów formalnych zgłoszenia wierzytelności wynikających z dyspozycji art. 240 Prawa upadłościowego i naprawczego.

Wierzyciel

Przepis art. 240 pkt 1 Prawa upadłościowego i naprawczego wyraźnie wskazuje jakie dane wierzyciela muszą zostać umieszczone w zgłoszeniu wierzytelności. Rodzaj informacji zależy od tego czy wierzycielem jest osoba fizyczna, osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej czy też osoba prawna. W zgłoszeniu wierzytelności dokonywanym przez osobę fizyczną, która nie prowadzi działalności gospodarczej należy wskazać imię i nazwisko oraz adres zamieszkania.³ Natomiast w przypadku zgłoszenia wierzytelności dokonywanego przez osobę fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą należałoby wskazać imię i nazwisko wierzyciela wraz z pełną nazwą, pod jaką prowadzona jest działalność gospodarcza, np. Jan Nowak, prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą NOWAX w Lublinie. W celu właściwego kierowania korespondencji przez sąd konieczne jest również wskazanie dokładnego adresu siedziby wierzyciela bądź adresu jego zamieszkania. Podobnie jest w przypadku zgłoszenia wierzytelności dokonywanego przez wspólników spółki cywilnej, gdzie wskazuje się imię i nazwisko wspólnika bądź wspólników, jeżeli łącznie zgłaszają wierzytelność, wraz z nazwą spółki, np. Jan Nowak i Krzysztof Malinowski, prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą „Jan Nowak, Krzysztof Malinowski NOWAX s.c.” w Lublinie. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku spółek prawa handlowego. Tutaj w zgłoszeniu wierzytelności należy wskazać firmę spółki wraz z siedzibą spółki, wskazując adres siedziby wierzyciela.

³ Zob A. Jakubecki, F. Zedler „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz Zakamycza”, Zakamycze 2003 r., str. 628.

Bezpornym jest również fakt, że w przypadku zgłoszenia wierzytelności przez inny podmiot niż wskazany wyżej, bez względu na to czy prowadzi on działalność gospodarczą czy też nie, należy w zgłoszeniu wierzytelności zawrzeć pełną jego nazwę wraz z podaniem siedziby i adresu. Przykładem może być tutaj spółdzielnia mieszkaniowa czy też wspólnota mieszkaniowa zgłaszająca wierzytelność.

Zgłoszenie wierzytelności może być dokonywane zarówno bezpośrednio przez samego wierzyciela, jak i jego pełnomocnika. Dla ważności tak dokonanego zgłoszenia wierzytelności istnieje konieczność wykazania, iż osoba podpisująca zgłoszenie wierzytelności, a więc reprezentant wierzyciela bądź pełnomocnik, posiadają uprawnienie do reprezentowania wierzyciela na zewnątrz.⁴ Najskuteczniejszym sposobem na wykazanie niniejszych okoliczności jest dołączenie aktualnego odpisu z właściwego rejestru, np. w przypadku spółek prawa handlowego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego.

Wierzytelność

Zgłoszenie wierzytelności musi zawierać konkretne określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności pieniężnej bądź wierzytelności niepieniężnej. Wierzytelności o charakterze niemajątkowym z istoty rzeczy nie nadają się do ujęcia w zgłoszeniu wierzytelności.⁵

W przypadku wierzytelności pieniężnej należy podać jej wartość wyrażoną w pieniądzu bez względu na rodzaj waluty. W przypadku zgłoszenia wierzytelności, obejmującego wierzytelność wyrażoną w walucie obcej należy obok kwoty wskazać jej odpowiednią wartość w walucie polskiej (średni kurs walut obcych w Narodowym Banku Pol-

⁴ Zob. uchwała Sądu Najwyższego z dn. 30 marca 2006 r., III CZP 14/06, LEX 175132.

⁵ S. Gurgul, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz”, Warszawa 2004 r., str. 688.

skim z dnia ogłoszenia upadłości).⁶ Problem pojawia się przy określeniu należności ubocznych. Spór dotyczy przede wszystkim wskazania odsetek – czy należy je wyrazić w określonej wartości pieniężnej czy też poprzez wskazanie daty, od której wierzyciel żąda ich naliczenia. Należy przyjąć, iż mimo tego, że nie ma znaczenia czy odsetki zostały wyliczone i wyrażone kwotowo czy też określone datami - początkową i końcową okresu za jaki są żądane, to jednak od strony praktycznej w celu uniknięcia późniejszych nieprawidłowości, które mogłyby się pojawić przez pomyłkę na liście wierzytelności należałoby wyrazić odsetki w zgłoszeniu w kwocie pieniężnej. Niewątpliwie nie można określać w zgłoszeniu wierzytelności odsetek poprzez wskazanie stopy procentowej.⁷

Do należności ubocznych oprócz odsetek należy również zaliczyć, jeśli obejmuje je zgłoszenie wierzytelności, odszkodowanie umowne oraz koszty procesu i egzekucji.⁸

Konieczną częścią zgłoszenia wierzytelności jest zindywidualizowanie samej wierzytelności. Należy tego dokonać poprzez wskazanie podstawy prawnej wierzytelności oraz określenie poszczególnych jej elementów.⁹ Część doktryny uznaje, że nie można jednak żądać od wierzyciela wskazania podstawy prawnej i wystarczy samo wskazanie tytułu i wartości.¹⁰

Poza wierzytelnością pieniężną, zgłoszenie wierzytelności może obejmować wierzytelność niepieniężną, która zgodnie z treścią art. 91 ust. 2 Prawa upadłościowego i naprawczego staje się z dniem zgłosze-

⁶ Ibidem, str. 629.

⁷ D. Zienkiewicz, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz”, Warszawa 2004 r., str. 453.

⁸ A. Jakubecki, F. Zedler. op. cit., str. 628.

⁹ S. Gurgul, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz”, Warszawa 2004 r., str. 680.

¹⁰ D. Zienkiewicz, op. cit., str. 453.

nia wierzytelności wierzytelnością pieniężną.¹¹ W zgłoszeniu wierzytelności należy wskazać jej pierwotny przedmiot oraz określić wartość na dzień ogłoszenia upadłości.^{12 13}

Dowody wierzytelności

Do samego zgłoszenia wierzytelności należy dołączyć dowody, które uprawdopodobniałyby zgłaszaną wierzytelność. Dowodem takim jest przede wszystkim dokument, który musi być złożony w oryginale bądź poświadczonym odpisie.¹⁴ Istotne jest to, że poświadczenia takiego może dokonać tylko i wyłącznie określony przez ustawodawcę krąg uprawnionych do tego osób. Na pierwszym miejscu należałoby wymienić notariusza, który może poświadczyć takie dokumenty w każdym przypadku. Dla skutecznego poświadczenia dokumentów załączonych przez radcę prawnego i adwokata konieczne jest, aby radca prawny bądź adwokat był pełnomocnikiem wierzyciela ustanowionym w niniejszej sprawie, co można wykazać poprzez dołączenie ważnego pełnomocnictwa procesowego.

Zgłoszenie wierzytelności dokonywane jest w dwóch egzemplarzach, które powinny być oryginalnie podpisane. Należy wskazać jednocześnie, iż załączniki do odpisu zgłoszenia, stanowiące dowody, powinny być poświadczone za zgodność z oryginałem zgodnie z określonymi wyżej wymogami. Należy przyjąć jednak, iż nie ma potrzeby narażania wierzyciela na dodatkowe koszty wynikające ze zgłoszenia wierzytelności, wymagając poświadczenia niniejszych dokumentów, które stanowią jedynie załączniki do odpisu zgłoszenia wierzytelności. Choć nie wynika to bezpośrednio z treści przepisu art. 239 Prawa upadłościowego i naprawczego, sędzia komisarz badając zgłoszenie wierzy-

¹¹ Z. Świeboda, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz.”, Warszawa 2004 r., str. 302.

¹² A. Jakubecki, F. Zedler. op. cit., str. 629.

¹³ Podobnie S. Gurgul, op. cit., str. 681.

¹⁴ S. Gurgul, op. cit., str. 680-681.

telności będzie miał należytą wiedzę odnośnie autentyczności złożonych dokumentów, jeżeli zostaną one złożone w oryginale lub poświadczony za zgodność z oryginałem tylko jako załączniki dołączone do egzemplarza zgłoszenia wierzytelności przeznaczonego dla sądu. Odpis zgłoszenia wierzytelności wraz z załącznikami przekazywany jest bowiem syndykowi, nadzorca sądowemu albo zarządcy i nie ma tutaj już konieczności weryfikowania przez nich autentyczności niniejszych dokumentów, gdyż została ona już dokonana przez sędziego komisarza.

W przypadku gdy wierzyciel nie jest w posiadaniu dokumentów uzasadniających zgłaszaną wierzytelność, może on stosować inne środki dowodowe mające na celu wykazanie istnienia wierzytelności.¹⁵ Samo niewykazanie dowodów usprawiedliwiających zgłoszenie wierzytelności nie jest brakiem formalnym pisma, a więc nie stanowi przesłanki do zwrócenia zgłoszenia wierzytelności. Brak ten ma natomiast charakter merytoryczny, którego skutkiem może być odmowa uznania zgłoszonej wierzytelności na liście wierzytelności.¹⁶ Wskazanie dowodów stwierdzających istnienie wierzytelności stanowi uzupełnienie dowodu, polegające na przytoczeniu okoliczności faktycznych, z których wynika wierzytelność.¹⁷ Należy jednak zauważyć, iż pomimo faktu, że wykazanie dowodów nie jest obligatoryjne to jednak jak wynika z praktyki sądów sędzia komisarz dla ułatwienia procedury samego postępowania wzywa w przypadkach, gdy jest to możliwe, do uzupełnienia zgłoszenia wierzytelności poprzez dołączenie właściwych dokumentów. Sytuacja taka ma miejsce zazwyczaj przy tzw. wierzytelnościach pracowniczych, jeżeli pracownik samodzielnie dokonuje zgłoszenia wierzytelności, nie czekając na uznanie ich z urzędu na liście wierzytelności przez syndyka w oparciu o posiadane dokumenty.

¹⁵ Z. Świeboda, op. cit., str. 302.

¹⁶ J. Rażewski, "Prawo upadłościowe. Komentarz praktyczny.", Toruń 1999 r., str. 279.

¹⁷ A. Jakubecki, F. Zedler, op. cit., str. 629.

Kategoria

W zgłoszeniu wierzytelności należy określić kategorię wierzytelności zgodnie z kryteriami przyjętymi w art. 342 Prawa upadłościowego i naprawczego. O kwestii zaliczenia wierzytelności do określonej kategorii zaspokojenia decyduje natura prawna wierzytelności określona przez stosunek prawny, z którego ta wierzytelność wynika.¹⁸ Należy uznać, że zgłoszenie wierzytelności, które nie zawiera określenia kategorii, nie spełnia wymagań wynikających z treści art. 187 kpc i podlega skutkom wynikającym z art. 130 kpc oraz art. 242 Prawa upadłościowego i naprawczego.¹⁹

Określenie kategorii, do której wierzytelność ma być zaliczona, ma jednak jak się wydaje tylko i wyłącznie charakter informacyjny dla syndyka, nadzorcy sądowego bądź zarządcy i stanowi wskazówkę, do której kategorii wierzytelność powinna być zaliczona. Syndyk nie jest jednak związany zaszeregowaniem wierzytelności wskazanym przez wierzyciela. Może on odmówić uznania wierzytelności w ogóle albo odmówić uznania wierzytelności w zgłaszanej przez wierzyciela kategorii i przesunąć do innej kategorii. Jednakże wierzycielowi służy droga do weryfikacji decyzji podjętej przez syndyka, nadzorcę sądowego lub zarządcę poprzez możliwość złożenia przez każdego z wierzycieli umieszczonego na liście w określonym przez ustawodawcę terminie sprzeciwu co do uznania wierzytelności lub przez wierzyciela, któremu odmówiono uznania zgłoszonej wierzytelności co do odmowy uznania.

Zabezpieczenia wierzytelności

Przepis art. 240 pkt 5 Prawa upadłościowego i naprawczego wskazujący, że w zgłoszeniu wierzytelności należy podać zabezpieczenia związane z wierzytelnością oraz sumę zabezpieczenia, jest co do zasady zbędny.

¹⁸ Ibidem, str. 629.

¹⁹ S. Gurgul, op. cit., str. 681.

Oczywistym jest bowiem, że „przedmiot zabezpieczenia” należy określić w każdym przypadku, bez względu na to, czy wierzyciel dokonujący zgłoszenia wierzytelności jest wierzycielem osobistym i rzeczowym zarazem, czy tylko wierzycielem rzeczowym.²⁰ Inne są bowiem procedury likwidacji majątku upadłego i zaspokajania wierzytelności w przypadku, gdy przedmioty wchodzące w zakres masy upadłości posiadają zabezpieczenia o charakterze rzeczowym, którymi są hipoteka, zastaw, przewłaszczenie na zabezpieczenie, cesja wierzytelności dla zabezpieczenia i indos powierniczy.²¹ Organ nadzorujący postępowanie upadłościowe – syndyk - w miarę możliwości zaspokaja w przypadku zabezpieczenia hipoteką wierzyciela posiadającego zabezpieczenie ujawnione w treści księgi wieczystej zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie. Nie ma tutaj w zasadzie znaczenia czy wierzyciel dokonał uprzednio zgłoszenia wierzytelności, gdyż wierzytelności zabezpieczone na majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską lub przez wpis w księdze wieczystej lub rejestrze okrętowym są umieszczane z urzędu na liście wierzytelności.²² W przypadku pozostałych zabezpieczeń rzeczowych może mieć jednak znaczenie fakt ujawnienia istniejącej między stronami umowy, z której wynika samo zabezpieczenie. Niezgłoszenie wierzytelności, zabezpieczonej umową przewłaszczenia na zabezpieczenie, można zastąpić złożeniem przez wierzyciela, co do rzeczy posiadających zabezpieczenie rzeczowe, wniosku o wyłączenie mienia z masy upadłości, którego uwzględnienie skutkuje wydaniem zabezpieczonego mienia wierzycielowi. Spór, co do tego jest właścicielem danej rzeczy, a kto tylko posiadaczem, może wynikać w trakcie toczącego się postępowania upadłościowego, gdyż przy tej formie zabezpieczenia dłużnik, w naszym przypadku upadły, nadal jest posiadaczem rzeczy zabezpieczonej umową przewłaszczenia na zabezpieczenie.

²⁰ S. Gurgul, op. cit., str. 681.

²¹ j.w.

²² F. Zedler, „Prawo upadłościowe i naprawcze. Wprowadzenie.”, Zakamycze 2003 r., str. 85.

Samo zgłoszenie wierzytelności wraz ze wskazaniem zabezpieczenia może mieć jednak znaczenie dla prowadzonego postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu, gdyż wierzyciele posiadający zabezpieczenia rzeczowe, za wyjątkiem wierzycieli zabezpieczonych poprzez umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, nie mogą zostać objęci układem. Tym samym nie umieszcza się ich na liście wierzytelności w żadnej z grup podziału wierzycieli według kategorii interesów, celem głosowania nad układem.

Dokonując zgłoszenia wierzytelności, co do wierzytelności posiadającej zabezpieczenie, należy niezaprzeczalnie wskazać rodzaj i przedmiot zabezpieczenia, jak również jego wartość. Konieczne jest również zindywidualizowanie przedmiotu zabezpieczenia np. poprzez wskazanie numeru serii, typu przedmiotu itp.

Zgłoszenie wierzytelności przez wierzyciela w stosunku do którego upadły nie jest dłużnikiem osobistym

Art. 240 pkt 6 Prawa upadłościowego i naprawczego odnosi się tylko i wyłącznie do sytuacji „zgłoszenia wierzytelności, gdy upadły nie był dłużnikiem osobistym wierzyciela”. Wierzyciel przy zgłaszaniu wierzytelności zobligowany jest wtedy do wskazania przedmiotu zabezpieczenia poprzez określenie mienia, z którego wierzytelność ma być zaspokojona.²³ O ile z treści art. 240 pkt 5 Prawa upadłościowego i naprawczego wynika, że gdy upadły jest dłużnikiem osobistym w stosunku do wierzyciela, ustawodawca uznał, iż nie należy wskazywać przedmiotu zabezpieczenia, o tyle natomiast w sytuacji gdy upadły nie jest dłużnikiem osobistym w stosunku do wierzyciela, to wtedy konieczne jest wskazanie przedmiotu zabezpieczenia.

Wydaje się jednak nieuzasadniony przepis pozbawiający przesłanki obligatoryjnego wskazywania przedmiotu zabezpieczenia w pierwszym z wymienionych przypadków. Konieczne jest mianowicie doprecyzowanie zabezpieczenia związanego z wierzytelnością, cho-

²³ D. Zienkiewicz, op. cit., str. 454.

ciażby dla samego zindywidualizowania zgłaszanej wierzytelności, co wynika bezpośrednio z pkt 2 niniejszego przepisu nakazującego zindywidualizowanie wierzytelności.²⁴

Toczące się postępowanie sądowe i administracyjne

Ustawodawca, określając wymogi formalne jakim powinno odpowiadać zgłoszenie wierzytelności, zobligował wierzyciela do wskazania w treści zgłoszenia czy w stosunku, co do zgłaszanej wierzytelności toczy się postępowanie zarówno sądowe, jak i administracyjne. Należy dokonać dokładnego jego określenia poprzez podanie chociażby sygnatury sprawy oraz przede wszystkim sądu albo organu administracji rządowej lub samorządowej.²⁵ Niewystarczające jest samo wskazanie toczącego się postępowania. Należy również podać stan sprawy rozumiany jako „informacja o zdarzeniach procesowych, takich jak zawieszenie postępowania, wydanie wyroku przez sąd I instancji, zaskarżenie tego wyroku czy też wydanie wyroku przez sąd odwoławczy”.²⁶ Niniejsze ustalenia konieczne są z uwagi na skutki jakie wynikają z faktu, że takie postępowanie się toczy. Należy przede wszystkim wymienić tutaj uregulowania prawne, jakie wynikają z treści przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego, czyli wtedy, gdy mamy do czynienia z prowadzonym postępowaniem upadłościowym z możliwością zawarcia układu, bądź postępowaniem obejmującym likwidację majątku upadłego. Rozróżniamy dwie sytuacje: postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu wtedy, gdy ustanowiono zarząd własny upadłego oraz postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu, gdy upadły został pozbawiony prawa zarządu masą upadłości. W pierwszym przypadku do toczących się postępowań obok postępowania upadłościowego wstępuje z mocy prawa nadzorca sądowy (art. 138 Prawa upadłościowego i naprawczego). W drugim przypadku postępowania mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez zarządcę

²⁴ Podobnie A. Jakubecki, F. Zedler. op. cit., str. 630.

²⁵ S. Gurgul, op. cit., str. 681.

²⁶ Ibidem, str. 682.

na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym (art. 139 Prawa upadłościowego i naprawczego).

W sytuacji ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, postępowania sądowe i administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu (art. 144 Prawa upadłościowego i naprawczego).

Ubocznie należałoby przywołać treść znowelizowanego art. 174 kpc, zgodnie z którym w sytuacji gdy ogłoszona została upadłość z możliwością zawarcia układu, a strona została pozbawiona prawa zarządu masą upadłości, bądź ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku i postępowanie dotyczy masy upadłości, sąd przed wydaniem postanowienia o zawieszeniu postępowania zawiadamia syndyka lub zarządcę o trwającym postępowaniu, wyznaczając odpowiedni termin do wstąpienia do tego postępowania. Niezłożenie takiego oświadczenia przez wskazane organy w określonym terminie skutkuje uznaniem przez sąd, iż ani zarządca ani syndyk nie wstępują do toczącego się postępowania. *A contrario* należy wywodzić, że nie ma takiego obowiązku sąd w przypadku prowadzonego postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu w sytuacji, gdy ustanowiono zarząd własny i organem prowadzącym postępowanie jest nadzorca sądowy, gdyż jak już wspomniano wyżej, do takiego postępowania z mocy prawa wstępuje właśnie nadzorca sądowy.

Uwagi końcowe

Procedura zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym nie jest do końca precyzyjnie uregulowana przez ustawodawcę. W trakcie przygotowywania zgłoszenia wierzytelności nasuwa się wiele wątpliwości natury techniczno – prawnej. Wierzyciel zobligowany jest niejednokrotnie do intuicyjnego wypełnienia niniejszego wniosku. Wydaje się jednak, że naczelną zasadą jaka przyświecać powinna wierzycielowi przy składaniu zgłoszenia wierzytelności to jak najbardziej precyzyjne ujęcie i opisanie zgłoszonej wierzytelności. Ważne jest bowiem, aby odniósł się on w zgłoszeniu do wszystkich punktów wynikających z treści art. 240 Prawa upadłościowego i naprawczego, bez

względu na fakt, czy np. zabezpieczenia rzeczowe istnieją czy też toczy się inne postępowanie. Nawet negatywne odpowiedzi na postawione przez ustawodawcę pytania będą wskazówką dla sędziego komisarza, iż zgłoszenie wierzytelności zostało dokonane prawidłowo. Ewentualne pojawienie się wątpliwości w większości zgłoszeń, z uwagi na fakt, iż ze zgłoszeniem występuje pełnomocnik wierzyciela - radca prawny lub adwokat, bądź przedsiębiorca, będzie oznaczało zwrot zgłoszenia wierzytelności bez wzywania do usunięcia braków formalnych. W praktyce może to oznaczać, że wierzyciel może spóźnić się ze zgłoszeniem wierzytelności nieskładając go w określonym w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości terminie lub po sporządzeniu i przekazaniu sędziemu - komisarzowi listy wierzytelności. Takie spóźnienie jest oczywiście dopuszczalne przez ustawodawcę, ale generuje dodatkowe koszty związane ze sporządzeniem uzupełniającej listy wierzytelności, które ponosi wierzyciel. W przypadku drobnych zgłoszeń wierzytelności może się to nie opłacać, gdyż wydatki na ogłoszenie uzupełniającej listy mogą przewyższać samą wartość roszczenia.²⁷

Na koniec warto zaznaczyć, że przygotowywana nowelizacja ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze nie przewiduje większych zmian w zakresie artykułu będącego przedmiotem niniejszych rozważań. W projekcie proponuje się jedynie doprecyzowanie art. 240 pkt 5 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez zobligowanie wierzyciela do zawarcia w zgłoszeniu wierzytelności oświadczenia wskazującego sumę, w jakiej prawdopodobnie wierzytelność nie będzie zaspokojona z przedmiotu zabezpieczenia. Tym samym oświadczenie, co do zabezpieczenia wierzytelności ma wskazywać na wysokość kwoty wierzytelności, w jakiej nie będzie wierzytelność zaspokojona z przedmiotu zabezpieczenia, zamiast wysokości ustanowionego zabezpieczenia. Takie rozwiązanie wydaje się być bardziej przydatne dla syndyka sporządzającego listę wierzytelności, gdyż pozwoli mu na bardziej precyzyjne

²⁷ Obecnie niniejsze koszty sięgają kwoty rzędu ok. 800 zł w zależności od okręgu sądu, w którym zgłaszana jest wierzytelność (koszt ogłoszenia prasowego i ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym), ulegają oczywiście stosunkowemu rozdzieleniu w przypadku, gdy kilku wierzycieli zgłosi wierzytelność po terminie.

określenie wartości masy upadłości wolnej od obciążeń mających charakter zabezpieczeń rzeczowych. Jednocześnie zgłaszany jest projekt dodania w art. 240 Prawa upadłościowego i naprawczego punktu 8, na podstawie którego wierzyciel zobowiązany byłby w sytuacji, gdy jest współnikiem albo akcjonariuszem spółki będącej upadłym, do wskazania ilości posiadanych udziałów albo akcji oraz ich rodzaju.